

UNGURIO KELIONĖ

Parengė Lietuvos jūrų muziejaus specialistai:

- Inga Kurtkutė, muziejininkė-educacinių programų koordinatore
- Vida Narveišytė, muziejininkė-educacinių programų koordinatore

Pagrindinė žinutė Geriau pažinę mus supančią gyvūniją ir augaliją, galime geriau ja pasirūpinti

Anotacija

Pamokos „Ungurio kelionė” metu susipažinsite su unгурio vystymosi stadijomis nuo ikriuko iki brandos. Mūsų užsiėmime unгурys tampa priemone papasakoti savo istoriją. Todėl siūlome Jums užduočių pagalba skatinti vaikus peržvelgti savo gyvenimo kelionę, kas jie yra, kur jie dabar yra, kuo jie norėtų būti, kur jie norėtų nukeliauti t.y., ir ko norėtų gyvenime pasiekti?

Klausimai:

Kodėl unгурys keliauja?

Kodėl keliauji tu?

Unгурys, tai tik viena iš 60 rūšių žuvų gyvenančių ir migruojančių per Baltijos jūrą. Užsiėmimo metu dalyviai iš arčiau susipažįsta su viena iš žuvų rūšių, pažįsta jos vystymosi kelią nuo ikriuko iki subrendusio unгурio. Siūlome jums interpretuoti biologinę medžiagą, ją integruojant su lietuvių kalbos pamoka. Pamokos tikslas per unгурio kelionę ieškoti atitikmenų savo gyvenime, kviesti mokinius reflektuoti savo gyvenimiškas patirtis.

Tikslinė grupė

Medžiaga skirta 4-6 kl., vedant integruotą biologijos bei lietuvių kalbos ir literatūros pamoką.

Metodinė medžiaga mokytojui

- Pamoką rekomenduojama pradėti mokytojui nuo klausimo apie keliones. Ką vaikai žino apie keliones? Kas yra kelionė? Kokios būna kelionės? Kodėl keliaujama? Kuo galima keliauti? Kaip galima keliauti? Ar jie yra kur nors keliavę?

Siūloma pokalbiui skirti ne daugiau 10 min.

Rodomas filmukas „Ungurio kelionė“ *Filmuko trukmė apie 5 min.*

- Po filmuko vyksta aptarimas matytos medžiagos tokiais aspektais: Siūlome darbą vykdyti pasitelkiant metaforinį lyginimo principą. Mes siūlome užduotis suformuota kryžiažodžio principu, tačiau Jūs laisvi improvizuoti.

Žemiau pateikiami klausymai su atsakymais. Mūsų pasiūlymas, iš gautų atsakymų vaikams sudaryti kryžiažodį. Kryžiažodžio pagrindinis principas filmuko medžiagos įsisavinimas per savęs ir savo aplinkos pažinimą. Biologinė medžiaga tampa atspirtimi kuriant savo istorijas, kryžiažodis ar panaši su klausimais susijusi užduotis leidžia geriau įsisąmoninti ir biologinę medžiagą ir tuo pačiu interpretuoti ją.

- Klausymai, kurie leis prisiminti ir matytą filmuką ir pabandyti į biologinę medžiagą žvelgti plačiau.
 1. Vienintelė atvira jūra vandenyne? (ats. Sargaso)
 2. Jūra prie kurios įsikūrusios 3 Baltijos šalys (ats. Baltijos)
 3. Kas išsiriti iš unguorio ikriuko? (ats. Lerva)
 4. Kaip vadinamas vaikas kuris yra ką tik gimęs? (ats. Naujagimis)
 5. Kuo pavirta augdama lerva? (ats. Leptocefalu)
 6. Kaip vadinamas jūsupamė? (ats. Vaikas)
 7. Kaip vadinasi prietaisas skirtas vandens druskingumui nustatyti? (ats. Refraktometras)
 8. Kaip vadinasi prietaisas oro temperatūrai matuoti? (ats. Termometras)
 9. Nuo kiek metų unguorys pradeda savarankišką kelionę aukštyn upėmis į gėlus vandenį (ats. Trys)
 10. Kada prasideda žmogui paauglystė (ats. Dvylikos)
 11. Kiek daugiausiai metų gyvena unguoriai? (ats. Devyniasdešimt)
 12. Kiek vidutiniškai Lietuvoje gyvena moterys (ats. Septyniasdešimt)
 13. Kiek vidutiniškai Lietuvoje gyvena moterys (ats. Aštuoniasdešimt)
 14. Kiek mėnesių trunka unguorio kelionė atgal į neršimo vietas? (ats. Šešis)
 15. Kas žmogui yra kelionė? (ats. Gyvenimas)

Refleksija:

Patartina trumpai aptarti kryžiažodžio atsakymus, išplėsti neatsakytas ar neteisingai atsakytas temas, reflektuoti apie gerai atliktas užduotis.

Pamokos svarbiausias aspektas, kaip kelionė pakeičia mane, kaip kelionės keičia žmogų?.

Refleksiją taip pat patariamą atlikti užduodant šiuos du klausimus:

Kodėl unguorys keliauja?

Kodėl keliauji tu?

Namų darbai:

parašykite trumpą tekstą tema: „Mano gyvenimo kelionė, kurios norėčiau“.

Virtuali programa

<https://www.youtube.com/watch?v=Odi6NjZw-q4>

Sargaso jūra

Sargaso jūra – Atlanto vandenyno dalis, vienintelė pasaulio jūra atvirame vandenyne. Jūrą riboja srovės: Golfo, Kanarų, Š. Atlanto, Š. Pasatų. Virš Sargaso jūros nuolat tvyro anticiklonai. Plotas – ~6 000 000 km². Vienintelis salynas yra Bermudai. Vandens paviršiaus temperatūra nuo 18–23 °C žiemą iki 26–28 °C vasarą.

Atlanto dalis tarp Kanarų, Šiaurės Atlanto ir Golfo srovių vadinama Sargaso jūra. 1492 m. Kristupo Kolumbo karavelės Atlanto vandenyne susidūrė su tokia daugybe blyškiai žalios spalvos jūros dumblių, kad jūrų keliautojas dienoraštyje įrašė: „Tiek žolės, kad ji, regis, užkimšo visą jūrą“. Kelionė „plaukiojančiomis pievomis“ truko apie tris savaites. Visos šios „pievos“ buvo pilnos oro burbuliukų, kurie kilo nuo augalų.

Ispanų jūrininkams jos priminė gimtuosiuose Ispanijos laukuose auginamas „sarga“ rūšies vynuoges. Todėl jie ir pavadino šią vietą „Mare de las Sargas“ - Vynuogių jūra. Garsusis Žiulis Vernas (Jules Verne) „Geografinių atradimų istorijoje“ atkreipė dėmesį į šią keistą jūrą be krantų, plotu pranokstančią Australijos žemyną, ir pavadino ją „ežeru atvirame vandenyne“. Tarp prietaringų jūrininkų „ežeras“ įgijo blogą reputaciją: apie jį buvo kalbama kaip apie pabaisų, nutempiančių laivus į jūros gelmes, prieglobstį... O dar rašytojas spėjo, kad būtent Sargaso jūros gelmėse nuskendo legendinė Atlantidos sala ir labai išsivysčiusi jos civilizacija...

Baltijos jūra

Plotas. Baltijos jūra yra palyginti nedidelė, beveik uždara (aklina) ir sekli Atlanto vandenyno šiaurinių platumų jūra. Plotas 386 tūkst.kv.km.. didž.gylis 459 m, vid. gylis 86 m.

Valstybės. Aplink Baltiją išsidėstę 8 valstybės: Švedija, Suomija, Rusija, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Vokietija, Danija. Į Baltiją teka Oderis, Vysla, Nemunas, Dauguva, Neva, Torniojokis, Ongermanuelvenas, Dalelvenas. Vakariniai ir š. rytiniai krantai šcheriniai, uolėti. Pietiniai ir pietrytiniai dažniausiai smėlėti su plačiais paplūdimiais ir kopomis.

Klimatas. Drėgnas, jūrinis. Sausio vid. temperatūra šiaurėje -8°-10°, pietuose -1°C. Liepos vid. temperatūra – šiaurėje 15°, pietuose 17°C. Kritulių 500-1000 mm per metus. Vyrauja p. ir p.v. vėjai. Vandens temperatūra vasarą pietuose 18-20°(paviršiuje siekia 23-24°C), centrinėje dalyje 15-17°, šiaurėje 12-14°C. Vasario mėn.atviroje jūroje 1-3°C, įlankose ir prie krantų 0°C. Botnijos įl. ir didesnioji Suomijos bei Rygos įl. dalis užšąla. Į p. nuo Liepojos jūra užšąla tik speiguotomis dienomis.

Druskingumas. Vandens druskingumas Baltijos vakaruose paviršiuje 11‰ (prie dugno 17-18‰), centr. Dalyje 6-8‰, Botnijos įl. tik 2‰

Refraktometras – skirtas druskingumo (druskos kiekio) nustatymui vandenyje ir tirštose medžiagose. Prietaisas greitai ir tiksliai nustato druskos kiekį. Refraktometras gali būti naudojamas tiriant sūrų vandenį, jūros vandenį bei įvairių rūšių tirpalus, kuriuose galima aptikti druskos koncentraciją.

Tinka naudojimui maisto pramonėje, įrengiant baseinus, akvariumus bei kitose srityse, kur reikia patikrinti druskingumo lygį skysčiuose.